

Elements de Llengua Llatina

Codi: 104194
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Gemma Puigvert Planagumà
Correu electrònic: Gemma.Puigvert@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Francisco Carbajo Molina

Equip docent extern a la UAB

Paco Carbajo Molina

Prerequisits

Atès que l'estudiant pot presentar diversos graus de coneixement de la llengua llatina, es procurarà anivellar-los de manera que el grup acabi essent el màxim d'homogeni possible. Es partirà dels coneixements adquirits durant l'etapa preuniversitària, tot intentant de consolidar les seves bases lingüístiques i alhora ampliar-les per tal d'afrontar amb èxit l'assignatura "Textos Narratius Llatins", que s'imparteix el segon semestre.

L'estudiant que no tingui coneixements de llengua llatina haurà de fer un esforç suplementari. El professorat li facilitarà materials de suport i ajuda en tutories, però tindrà la responsabilitat d'esforçar-se per arribar al nivell requerit.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Matèria "Llengua Clàssica" del primer curs del Grau en Ciències de l'Antiguitat i es planteja com una assignatura de formació bàsica.

L'objectiu fonamental és l'assoliment dels mecanismes bàsics per a la correcta comprensió i traducció de textos llatins mitjançant la fixació progressiva de continguts fonètics, morfològics, sintàctics i semàntics. Es tracta, doncs, d'una assignatura de caràcter propedèutic i instrumental, amb un fort component pràctic.

Els objectius formatius que es pretenen són els següents:

- 1) Consolidació dels coneixements instrumentals bàsics (teòrics i pràctics) de la gramàtica llatina.

- 2) Adquisició d'una base gramatical sòlida per als estudis de textos clàssics, des de la perspectiva de la gramàtica descriptiva i històrica.
- 3) Adquisició de bagatge lèxic, que permeti anar prescindint dels diccionaris.
- 4) Lectura, traducció i comentari -lingüístic i cultural- a partir d'una selecció de textos de diversos autors de la literatura llatina
- 5) Familiarització amb les principals gramàtiques i diccionaris de la llengua llatina.
- 6) Contacte amb els principals repertoris bibliogràfics, bases de dades i recursos "on line".
- 7) Lectura de la primera part (llibres I-VII) de les *Metamorfosis* d'Ovidi.

Competències

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques que permetin la comprensió ràpida i global dels textos grecs i llatins.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text llatí.
4. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
5. Extreure informació dels textos grecs i llatins sobre aspectes de realia especialment relacionats amb el seu context històric i cultural.
6. Traduir fragments de les obres llatines proposades.

Continguts

1. El concepte d'indoeuropeu. Les llengües indoeuropees. Situació del llatí entre les llengües indoeuropees.
2. El llatí, una llengua flexiva. Diacronia de la llengua llatina. De les primeres inscripcions en llengua llatina al neollatí.
3. MORFOLOGIA NOMINAL. Les categories nominals i els mecanismes de la flexió.
4. Particularitats de l'adjectiu. Els graus (comparatiu i superlatiu).
5. Els pronoms (personals, anafòrics i demostratius, indefinits i interrogatius-relatius).
6. Els numerals (cardinals, ordinals, multiplicatius i distributius).
7. L'ús de les preposicions. Els adverbis.
8. MORFOLOGIA VERBAL. Estructura sistemàtica del verb llatí. Els temps d'indicatiu, subjuntiu i imperatiu. Formes nominals del verb.
9. Verbs defectius i irregulars.

10. SINTAXI DE L'ORACIÓ COMPLEXA: oracions substantives, oracions adjectives, oracions adverbials.

Metodologia

Les classes del dimarts seran fonamentalment teòriques per bé que amb exercicis pràctics que ajudin a consolidar les bases gramaticals.

Les classes del divendres tindran un component pràctic important. Els estudiants es distribuïran en **dos grups** d'acord amb el seu nivell de coneixements. Els estudiants **no podran canviar-se de grup** sense l'autorització expressa del professor responsable de l'assignatura.

El professorat dedicarà temps a:

- 1) Llegir i comprendre textos a vista.
- 2) Llegir, traduir i comentar una selecció de textos preparada pels professors.
- 3) Corregir els exercicis i/o textos traduïts individualment pels estudiants.
- 4) Explicar continguts gramaticals en funció del text.
- 5) Explicar continguts literaris, culturals, històrics o socials que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de **responsabilitzar de dur preparats els exercicis** que es proposen i de la lectura personal de la primera part de les *Metamorfosis* d'Ovidi.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
EXPOSICIONS TEORICOPRÀCTIQUES DELS CONTINGUTS GRAMATICALS	30	1,2	1, 2, 3, 6
LECTURA I COMPRESIÓ DE TEXTOS	30	1,2	1, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
CORRECCIÓ D'EXERCICIS DE MORFOSINTAXI	15	0,6	3, 5, 6
TUTORIES	5	0,2	6
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL	20	0,8	2, 3, 5, 6
LECTURA PRIMERA PART METAMORFOSIS D'OVIDI	5	0,2	2
PREPARACIÓ DELS EXERCICIS I DE LA TRADUCCIÓ DELS TEXTOS PROPOSATS	45	1,8	2, 3, 5, 6

Avaluació

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de la recollida de les **evidències** següents:

1) Resolució d'activitats de morfosintaxi per demostrar que comprèn i sap aplicar els continguts explicats a les classes de teoria. Aquests exercicis seran corregits a classe.

2) Dues **proves** que inclouran exercicis breus en què es demostrï la comprensió i l'aplicació dels continguts explicats a les classes presencials. Una d'aquestes dues proves inclourà també preguntes sobre la lectura obligatòria. Ambdues proves serviran per avaluar els continguts explicats a les sessions dels dimarts. Cada prova valdrà un 20 %.

3) Dues **proves** de traducció de textos no vistos a classe. Totes dues consistiran en textos en prosa. En total sumaran unes 10 línies. Cada prova valdrà un 20%

4) **Un exercici de traducció i comentari preparat prèviament per l'estudiant** (classe addicional del divendres). L'exercici valdrà un 15%

5) Assistència, intervenció i participació a les sessions. 5%

Si el professorat té tres evidències singulars de l'estudiant (proves realitzades), aquest no podrà ser qualificat com a **no evaluable**. Així doncs, qualsevol estudiant que hagi presentat tres o més evidències serà qualificat en l'escala de suspens fins a MH, d'acord amb els percentatges esmentats.

Per superar l'assignatura l'estudiant haurà d'haver obtingut **una qualificació mínima de 4 a les dues proves de traducció de textos no vistos a classe. L'aprovat s'obtindrà quan, partint d'aquest requisit, la nota global sigui igual o superior a 5.**

En la prova de reavaluació, que serà programada pel Deganat de la Facultat, **només es podrà recuperar el 40% del total de l'assignatura.**

CALENDARI DE PROVES

Primera prova (temes 1 i 2 i continguts de morfologia nominal): 23 d'octubre de 2018 (dimarts).

Segona prova (prova de traducció i control de lectura de la primera part de les *Metamorfosis* d'Ovidi): 16 de novembre de 2018 (divendres).

Tercera prova (continguts de morfologia verbal i sintaxi de l'oració complexa): 11 de desembre de 2018 (dimarts).

Quarta prova (prova global de traducció): 18 de gener de 2018 (divendres).

Els exercicis de traducció i comentari preparats prèviament per l'estudiant, a les classes addicionals del divendres, seran fixats pel professor en començar el curs.

En cas que l'estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de reavaluació el dia fixat no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professorat ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència (caldrà aportar un justificant).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ACTIVITATS DE MORFOSINTAXI	40	0	0	3, 4
ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ A LES SESSIONS	5	0	0	1, 6
EXERCICI DE TRADUCCIÓ I COMENTARI PREPARAT	15	0	0	2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

MANUALS DE GRAMÀTICA I SINTAXI LLATINES

- * Panhuis, D., *Latin Grammar*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 2012.
- * Rubio, L. - González, T., *Nueva gramática latina*, Ed. Coloquio, Madrid 1990.
- * Segura Munguía, S., *Gramática Latina: Nueva trilogía sobre la lengua latina*, Deusto 2012.
- * Valentí Fiol, E., *Sintaxi Llatina*, Ed. Curial, Barcelona 1979 [revisada per P. L. Cano]. **És de consulta obligatòria.**

ALTRES MANUALS

M. Lavency, *Vsus*, París 1985.

P. Monteil, *Elementos de fonética y morfología del latín*. Traducción y actualización de C. Fernández Martínez, Univ. de Sevilla 1992.

H. Pinkster, *Sintaxis y semántica del latín*. Trad. por M. Esperanza Torrego, Jesús de la Villa, Ed. Clásicas, Madrid 1995.

L. Rubio, *Introducción a la sintaxis estructural del latín*, Ariel, Barcelona 1984.

DICCIONARIS BILINGÜES

- * Blánquez, A., *Diccionario latino-español*, Gredos, Madrid.
- * Gaffiot, F., *Dictionnaire illustré latin-français*, Hachette, París.
- * Glare, P. G. W., *Oxford Latin Dictionary*, Oxford Clarendon Press.
- * Seva, A. (Dir.), *Diccionari llatí-català*, Ed. Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

DICCIONARIS ON LINE

* Lewis, C. T. - Short, C., *A Latin Dictionary (Perseus)*
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0059>

* <http://www.didacterion.com/esddlt.php>

* <http://collatinus.educarex.es/>

* <http://www.tabularium.be/gaffiot/>

ENLLAÇOS GRAMATICALS

* <https://sites.google.com/site/carloscabanillas/materiales-didacticos>

* <http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/roma/roma.htm>

* <https://iessapostol.educarex.es/latin/gramatica/gramatica.html>

- * <http://latinonline.es/gramatica-latina/>
- * <http://www.ub.edu/hesperialatina/enlinia.htm>
- * <https://discendo.com>

TEXTOS LLATINS

- * The Latin Library: <http://www.thelatinlibrary.com/>
- * Harsch, U., Bibliotheca Augustana: <http://www.hs-augsburg.de/~harsch/augustana.html>
- * Perseus Collection, Greek and Roman Materials:
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection%3Fcollection%3DPerseus:collection:Greco-Roman>

MANUALS DE LITERATURA

- * Bieler, L., *Historia de la literatura romana*, Ed. Gredos, Madrid 1971.
- * Codoñer, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Ed. Cátedra, Madrid 1977.
- * Conte, G. B., *Latin Literature. A History*, Baltimore, John Hopkins University Press 1999 / *Letteratura Latina*, Milà 2002.

MANUALS BÀSICS D'HISTÒRIA I CIVILITZACIÓ DE ROMA

- * Beard, M., *SPQR. Una historia de la antigua Roma*, Crítica, Barcelona 2016.
- * Grimal, P., *La civilización de Roma. Vida, costumbres, leyes, artes*, Barcelona 1999.
- * Grimal, P., *Historia de Roma*, Paidós, Barcelona 2005.
- * Guillén, J., *Vrbs Roma*, 3 vols., Sígueme, Salamanca 1988.
- * Hacquard, G. et al., *Guía de la Roma antigua*, Atenea, Madrid 2000.
- * Howatson, M. C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza Editorial, Madrid 1991. **De consulta obligada.**
- * Lane Fox, R., *El mundo clásico. La epopeya de Grecia y Roma*, Crítica, Barcelona 2007.
- * Martin, R. - Gaillard, J., *Les genres littéraires à Rome*, Nathan, París 1981.
- * The Oxford Classical Dictionary, Nova York 2003.

TRADUCCIONS DE LES *METAMORFOSIS* D'OVIDI

Al català:

- * Introducció, traducció i notes de F. Aguilera i Puentes. Ed. RBA-La Magrana, Barcelona 2012.
- * 3 vols. Trad. d'Adela Ma. Trepal i Anna Ma. de Saavedra. FBM, Barcelona 1929-1932.
- * Traducció poètica de J. Parramon i Blasco. Ed. Quaderns Crema, Barcelona 1996.

Al castellà:

- * 3 vols. Texto revisado y traducido por A. Ruiz de Elvira, Ed. CSIC, Madrid 1994.
- * Edición y traducción de C. Álvarez y Rosa Ma. Iglesias, Ed. Cátedra, Madrid 1995.
- * Traducción, introducción y notas de J. C. Fernández Corte y J. Cantó Llorca, Ed. Gredos, Madrid 2008.